

Sygn. akt II KS 14/19

POSTANOWIENIE

Dnia 23 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Michał Laskowski

na posiedzeniu w trybie art. 539e § 1 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 23 października 2019 r.,
sprawy **E.A.**
uniewinnionej od zarzutu z art. 284 § 1 k.k.
z powodu skargi wniesionej przez obrońcę oskarżonej
na wyrok Sądu Okręgowego w Ł.
z dnia 7 marca 2019 r., sygn. akt V Ka (...),
uchylający wyrok Sądu Rejonowego w P.
z dnia 22 października 2018 r., sygn. akt II K (...),

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić skargę na wyrok Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 7 marca 2019 r., sygn. akt V Ka (...);**
- 2. kosztami postępowania przed Sądem Najwyższym obciążyć stronę skarżącą.**

UZASADNIENIE

E.A. stanęła pod zarzutem dokonania dnia 5 marca 2014 r. w P. przywłaszczenia pieniędzy w kwocie 59.600 zł, stanowiących depozyt złożony w kasie spółki A. Sp. z o.o. na szkodę A. Sp. z o.o. w upadłości, tj. czynu z art. 284 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w P. wyrokiem z dnia 22 października 2018 r. uniewinnił oskarżoną od zarzuconego jej czynu.

Od wyroku tego Prokurator Rejonowy złożył apelację, zarzucając mu obrazę przepisów postępowania mającą istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, a mianowicie:

- a) art. 174 k.p.k. w zw. z art. 182 § 1 k.p.k. - poprzez zastąpienie zeznań W.M., która jako córka oskarżonej skorzystała z prawa do odmowy składania zeznań, treścią sporządzonego przez nią pisma z dnia 28 września 2018 r.,
- b) art. 167 k.p.k., art. 366 § 1 k.p.k. i art. 410 k.p.k. – polegającą na niepodjęciu przez Sąd próby kontaktu z podmiotem C. w celu ustalenia, czy wpłacił on spółce A. kwotę 59.600 zł i czy doszło do realizacji usługi;
- c) art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. – poprzez czynienie ustaleń faktycznych na podstawie dowodów niewiarygodnych;
- d) art. 5 § 2 k.p.k. – poprzez rozstrzygnięcie przez Sąd I instancji wątpliwości na korzyść oskarżonej, podczas gdy w tej sprawie nie zachodzą wątpliwości co do odebrania przez oskarżoną pieniędzy z sejfów oraz nierozliczenia się z pobranej kwoty.

Skarżący podniósł ponadto zarzut błędu w ustaleniach faktycznych, w związku z niewłaściwą oceną zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, co skutkowało uniewinnieniem oskarżonej. Wniósł przy tym o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy w Ł., po rozpoznaniu apelacji oskarżyciela publicznego, przychylił się do jego argumentacji i wyrokiem z dnia 7 marca 2019 r. uchylił zaskarżony wyrok, przekazując sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w P..

Na wyrok Sądu Okręgowego w Ł. skargę wniósł obrońca oskarżonej E.A., zarzucając mu naruszenie art. 437 § 2 in fine k.p.k., poprzez uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, z jednoczesnym wskazaniem przez Sąd Okręgowy jako podstawy do wydania takiego rozstrzygnięcia konieczności przeprowadzenia ponownej oceny dowodów oraz uzupełnienia postępowania dowodowego przez Sąd I instancji – podczas gdy art. 437 § 2 k.p.k. nie przewiduje takiej podstawy do wydania rozstrzygnięcia kasatoryjnego przez sąd odwoławczy, zaś

z uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego nie wynikała potrzeba powtarzania na nowo postępowania dowodowego w całości.

Na tej podstawie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Ł. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W pisemnej odpowiedzi na tak sformułowaną skargę, prokurator wniósł o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z treścią art. 437 § 2 k.p.k. Sąd odwoławczy może uchylić orzeczenie i przekazać je Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania tylko w jednym z trzech przypadków: zaistnienia bezwzględnych przyczyn odwoławczych, konieczności przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości oraz wówczas, gdy wydanie wyroku reformatoryjnego naruszyłoby reguły *ne peius*, wskazane w art. 454 § 1 i 3 k.p.k.

Sens instytucji skargi na wyrok sądu odwoławczego polega na ograniczeniu liczby wyroków kasatoryjnych do tych sytuacji, w których przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi *meriti* jest niezbędne dla realizacji celów postępowania karnego. Zadaniem Sądu Najwyższego, rozpatrującego skargę, zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym w uchwale Sądu Najwyższego w składzie 7 sędziów z dnia 25.01.2018, sygn. akt I KZP 13/17, jest wyłącznie skontrolowanie, czy zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k., albo czy sąd odwoławczy uchylił wyrok mimo braku formalnych przeszkód określonych w art. 454 k.p.k. do wydania wyroku zmieniającego oraz czy jest konieczne przeprowadzenie w całości przewodu sądowego (art. 437 § 2 *in fine* k.p.k.).

W niniejszej sprawie skarżący zarzucił Sądowi Okręgowemu, że uchylił wyrok Sądu Rejonowego, w oparciu o nieznaną prawu przesłankę w postaci konieczności przeprowadzenia ponownej oceny dowodów. Należy się zgodzić z autorem skargi, że istotnie ustawodawca nie umieścił takiej okoliczności w katalogu podstaw uchylenia wyroku sądu I instancji, wymienionych w art. 437 k.p.k. Rzecz w tym, iż orzekając w sprawie E.A., Sąd Okręgowy wcale nie uzasadnił uchylenia wyroku Sądu Rejonowego potrzebą ponowienia dowodów. Uchylił wyrok, ponieważ – na co wskazuje *explicite* początek części merytorycznej

uzasadnienia ze względu na jego treść nie mógł wydać orzeczenia reformatoryjnego (s. 2 uzasadnienia). Oznacza to, że w ocenie Sądu II instancji w sprawie E.A. mógłby zapaść wyrok skazujący, gdyby nie uchybienie Sądu I instancji, polegające na niesłusznym uwzględnieniu treści pisma W.M., korzystającej z prawa do domowy zeznań. Z uwagi na fakt, że dokonanie przez organ *ad quem* modyfikacji w tym zakresie było - w świetle reguły *ne peius* wynikającej z przepisu art. 454 § 1 k.p.k. - wykluczone, jedynym możliwym rozstrzygnięciem stało się uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Jak stwierdził w wyroku z dnia 26 kwietnia 2018 r. w sprawie IV KS 8/18 Sąd Najwyższy, „konieczność ponownej oceny przeprowadzonych dowodów nie stanowi co do zasady samodzielnej podstawy wydania wyroku kasatoryjnego. Wydanie takiego wyroku z powodu dokonania przez Sąd odwoławczy odmiennej oceny materiału dowodowego nie jest oczywiście wykluczone, lecz jest możliwe jedynie wówczas, gdy ocena dowodów przeprowadzona przez Sąd odwoławczy doprowadza go do wniosku, że w świetle całokształtu materiału dowodowego uniewinnienie oskarżonego przez Sąd pierwszej instancji było niezasadne, a ze względu na zakaz określony w art. 454 § 1 k.p.k., zabraniający skazania oskarżonego, który został uniewinniony w pierwszej instancji.” Wskazana sytuacja występuje w niniejszej sprawie.

Uwagi Sądu odwoławczego odnośnie potrzeby jednoznacznego ustalenia losów zamówienia kontrahenta z Ukrainy oraz pogłębienia analizy stosunków panujących w A. Sp. z o.o. w chwili popełnienia czynu mają wyłącznie charakter instrukcyjny i nie wywierają wpływu na jednoznaczną ocenę tego Sądu co do braku podstaw uniewinnienia E.A.. Uzupełnienie materiału dowodowego w postępowaniu odwoławczym byłoby bezcelowe w świetle niemożności zmiany wyroku na niekorzyść oskarżonej, dlatego winno zostać przeprowadzone przez Sąd I instancji, który jeszcze raz oceni zebrany materiał dowodowy, pomijając treść pism sporządzonych przez W.M..

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

as

